ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Вх.№ ВСС-12707 Дата 30-10-2026

ЧРЕЗ
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДО
Д-Р ОГНЯН КИРИЛОВ МАЛАДЖИКОВ
СЪДИЯ В РАЙОНЕН СЪД ТУТРАКАН

ОТГОВОРИ НА ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ
НА
ВАСИЛ ПЕЛОВСКИ – КАНДИДАТ ЗА ИЗБОТЕН ЧЛЕН ОТ КВОТАТА НА СЪДИИТЕ

УВАЖАЕМИ СЪДИЯ МАЛАДЖИКОВ,

Въпрос 1:

Явлението, определяно като „масови самоотводи“, заслужава внимание, но не бих го определил еднозначно като проблем само въз основа на броя на постановените самоотводи.

Отводът и самоотводът са преди всичко гаранции за независим и безпристрастен съд и за справедлив съдебен процес. Когато са налице предвидените в закона предпоставки или конкретни обстоятелства, които могат да породят основателно съмнение в безпристрастността на съдията, неговото отстраняване от разглеждането на делото е не само оправдано, но и необходимо.

Проблемът възниква, когато самоотводите придобият масов или последователен характер без достатъчно конкретни основания и като резултат се затруднява формирането на съдебен състав, делото преминава последователно през множество съдии, стига се до изпращането му в друг съд или се създава неоправдано забавяне на производството. В тези случаи последиците вече излизат извън рамките на конкретното дело и могат да засегнат ефективността на правораздаването и доверието в съдебната система.

Проблема не е в института на самоотвода, а необоснованите масови или последователни самоотводи и случаите, в които чрез масови искания за отвод се прави опит да се въздейства върху нормалното функциониране на правораздаването.

Въпрос 2:

Считам, че действащата нормативна уредба в ГПК и НПК в основната си част съдържа необходимите механизми. Процесуалните закони ясно определят както конкретните основания за отвод, така и общия принцип, че съдията следва да се отстрани, когато са налице обстоятелства, които пораждат основателно съмнение в неговата безпристрастност.

По мое мнение проблемът е по-скоро в практическото прилагане на тези правила, отколкото в липсата на нормативна уредба.

Съществена стъпка в посока към по-голяма прозрачност беше разработването на Единния публичен регистър на отводите и самоотводите, в което съм участвал и аз. С неговото създаване беше поставено началото на механизъм, който позволява информацията за отводите и самоотводите да бъде публична, проследима и подлежаща на анализ.

Независимо от горното, считам че при реализиране на съдебна реформа не би било лошо да бъдат обсъден въпроса за допълнително прецизиране на нормативната уредба и създаване на по ясни и обективни критерии и основания за отвод.

Въпрос 3:

Преди да се пристъпи към законодателни изменения, според мен следва да се използват пълноценно съществуващите механизми и най-вече информацията, която вече може да бъде извлечена от Единния публичен регистър.

Не бих подкрепил въвеждането на общ механизъм, при който самоотводът на съдия да подлежи на одобрение или контрол от административния ръководител. Преценката за наличието на основания, поставящи под съмнение безпристрастността на съдията, е пряко свързана с неговата правораздавателна дейност. Поставянето ѝ под административен контрол би могло да създаде риск за независимостта на съдията.

По същите съображения не считам, че големият брой самоотводи сам по себе си трябва да бъде отрицателен атестационен показател. Това би могло да създаде обратен стимул - съдията да се въздържа от самоотвод и тогава, когато действително съществуват основания за него.

Ако анализът на практиката покаже необходимост от нормативна промяна, бих подкрепил преди всичко по-висок стандарт за мотивиране на самоотводите, особено когато те се основават на общата клауза за наличие на други обстоятелства, пораждащи съмнение в безпристрастността. Мотивирането е едновременно гаранция за независимостта на съдията и форма на професионална отговорност.

Въпрос 4:

Според мен именно тук е съществената роля на Висшия съдебен съвет.

ВСС не следва да се превръща в орган, който проверява дали конкретен съдия правилно се е отвел по конкретно дело. Подобен подход би навлязъл в сферата на правораздавателната независимост. Задачата на Съвета е друга - да установява и анализира системните проявления на проблема и да създава условия за тяхното преодоляване.

Единният публичен регистър на отводите и самоотводите предоставя добра основа за това. Данните в него следва периодично да бъдат анализирани не само количествено, а и качествено – какви са причините за отводите, в кои съдилища се наблюдава необичайна концентрация, има ли определени категории дела или страни, при които явлението се повтаря, и какви са последиците за срочността на производствата.

Не на последно място, ВСС трябва активно да изпълнява задължението си да защитава независимостта на съдиите, когато самоотводите са провокирани от външен натиск, заплахи, публични кампании или други форми на въздействие. Не може от съдията да се изисква устойчивост срещу натиск, ако институциите на съдебната власт не застават зад него при наличието на такъв натиск.

С уважение,
ВАСИЛ ПЕЛОВСКИ

Vasil Rumenov Pelovski
Digitally signed by Vasil Rumenov Pelovski
Date: 2026.10.30 16:05:23 +02'00'